

YODAMARIN PREPARATINING YOD TANQISLIGI VA QALQONSIMON BEZNING FAOLIYATIGA TA'SIRINI O'RGANISH

Rahmonqulova M. I., Yunusov A. A.

Tashkent pediatriya tibbiyot instituti, O'zbekiston

Dolzarbli: Hozirgi kunda juda ko'plab insonlar yod tanqisligidan qiynalmoqda. Jahon bo'yicha qaralganda juda katta ko'rsatkichda, ya'ni 1,5 milliard insonlar yod tanqisligidan a'ziyat chekadi. Statistika bo'yicha 800 milliondan ortiq insolar endemik bo'qoq va qalqonsimon bezning boshqa kasalliklarini boshidan o'tkazmoqda. Bu ko'rsatkichlar esa afsuski yillar o'tgan sari kamayish o'rniga ko'payib bormoqda. Ayniqsa O'rta Osiyo davlatlarida bu kasalliklar va yod tanqisligi ko'p uchraydi, buning sabablaridan biri O'rta Osiyo hududida dengizlar yo'qligi bilan izohlanadi. Yod tanqisligi o'sish va rivojlanishga bir nechta salbiy ta'sir ko'rsatadi va dunyodagi oldini olish mumkin bo'lgan aqliy zaiflikning eng keng tarqalgan sababidir. Qalqonsimon bez funksiyasining buzilishi o'z navbatida yod tanqisligiga olib keladi. Biz ovqat bilan yod iste'mol qilganimizda ham bizning yodga bo'lgan ehtiyojimiz qondirilmaydi. Buning natijasida qalqonsimon bez o'z faoliyatini oshiradi va bez 20-30-50 baravar kattalashishi kuzatiladi. Yod yetishmasligida jismoniy va aqliy rivojlanishdan orqada qolish, reproduktiv salomatlikning buzilishi kabi salbiy oqibatlariga olib kelishi mumkin. Bu kasallikni davolash uchun yod tutuvchi moddalardan yodamarin, yodofol kabilar qo'llaniladi.

Ishning maqsadi: Bizning ishimizning maqsadi yod tanqisligi va bo'qoq kasalligida qo'llaniladigan moddalardan yodamarin preparatini o'rganish. Yodamarin preparati insonning aqliy ham jismoniy o'sishi, rivojlanishidan ortda qolishni oldini olish uchun qabul qilinadi. Bizning organizmimizda yod qalqonsimon bez tomonidan ishlab chiqariladigan gormonlar: triiodotironin T3 va tiroksin T4 laming asosini tashkil qiladi.

Tadqiqot materiallari va usullari: Adabiyotlar ma'lumotlarini o'rganish vatahlil qilish.

Tadqiqot natijalari: Oddiy sharoitlarda tana TTG orqali qalqonsimon gormonlar kontsentratsiyasini qattiq nazorat qiladi. Odatda, yod miqdori kuniga 100 mkg dan pastga tushganda TTG sekretsiyasi kuchayadi. TTG qalqonsimon bezning yodning qondan so'rilishini va tiroid gonnoni ishlab chiqarishni oshiradi. Biroq, juda kam yod iste'mol qilish, hatto TTG darajasi yuqori bo'lsa ham, qalqonsimon gormonlar ishlab chiqarishni kamaytirishi mumkin. Agar odamning yod iste'moli kuniga taxminan 10-20 mkg dan pastga tushsa, gipotiroidizm paydo bo'ladi, bu holat tez- 152 tez bo'qoq bilan birga keladi. Bo'qoq odatda yod tanqisligining eng erta klinik belgisidir. Yod tanqisligini davolashda yod tutuvchi moddalardan biri bo'lgan, Yodamarin dori moddasidan foydalanishimiz mumkin. Yodamarin preparati noorganik yodni o'z ichiga olgan mahsulot. Yodidlar yodid peroksidaza fermenti ta'sirida qalqonsimon bez follikulasining epitelij hujayralariga kirganda, yod oksidlanib, tirozin molekulasiga tarkibiga kiradigan elemental yod hosil qiladi. Bunda tiroglobulin tarkibidagi tirozin radikallarining bir qismi yodlanadi. Yodlangan tirozin radikallari tironinlarga kondensatsiyalanadi, ularning asosiylari tiroksin (T4) va triiodotironin (T3). Olingan tironin va tiroglobulin kompleksi qalqonsimon gormonning cho'ktirilgan shakli sifatida follikulaning kolloidiga chiqariladi va bir necha kun yoki hafta davomida shu holatda qoladi. Yod tanqisligi bilan bu jarayon buziladi. Yod tanqisligini qoplaydigan kaliy yodid qalqonsimon bez gormonlarining buzilgan sintezini tiklashga yordam beradi. Preparatni qo'llash organizmdagi yod tanqisligini to'ldiradi, kasalliklarining rivojlanishiga to'sqinlik qiladi, qalqonsimon bezning faoliyatini normallashtirishga yordam beradi. Ayniqsa bolalar va o'smirlar uchun, shuningdek, homiladorlik va laktatsiya davrida muhimdir. Homilador yoki emizikli ayollar chaqaloqlari to'g'ri o'sishi va rivojlanishi uchun etarli miqdorda yod olishlari kerak. Emizgan chaqaloqlar yodni ona sutidan oladi. Biroq, ona sutidagi yod miqdori onaning qancha yod olishiga bog'liq.

Xulosa: Yodamarin preparati bizning organizmimizda kechadigan juda muhim jarayonlarga javob beradigan qalqonsimon bez faoliyati uchun kerak. Yodamarin preparati yod tanqisligini oldini olish maqsadida homilador ayollar, emizikli ayollar va yod tanqisligi mavjud viloyatda yashovchi insonlar shifokor bilan maslahatlashgan holda iste'mol qilishi kerak.

References:

1. Зияева, Ш. Т., К. Т. Мирзаахмедова, and А. А. Юнусов. "СТАТИНЫ ПРИ ЛЕЧЕНИИ И ПРОФИЛАКТИКЕ АТЕРОСКЛЕРОЗА." Университетская наука: взгляд в будущее. 2020.
2. Джаббарова, Юлдуз Касымовна, Шоира Толкуновна Исмоилова, and Дилором Абдуллаевна Мусаходжаева. "Значение цитокинов в патогенезе преэклампсии у беременных с железодефицитной анемией." Журнал акушерства и женских болезней 68.5 (2019): 37-44.
3. Кадырова, Асалат Азизовна, and Юлдуз Касымовна Джаббарова. Железодефицитные анемии беременных. Медицина, 1983.
4. Dzhabbarova, Yulduz K., Shoir T. Ismoilova, and Dilorom A. Musakhodzhayeva. "Importance of cytokines in the pathogenesis of preeclampsia in pregnant women with iron deficiency anemia." Journal of obstetrics and women's diseases 68.5 (2019): 37-44.
5. Хасанов, Х. З., Жумаев, О. А., Акбарова, М. С., & Сабиров, Ш. Ю. (2017). Результаты хирургического лечения лекарственного устойчивого туберкулеза легких при различных сроках антибактериальной подготовки. Молодой ученый, (16), 97-100.
6. Шукурова, Н., and Ф. А. Бабаджанова. "Изучение функциональных особенностей сердечной деятельности." Actual scientific research 2018. 2018.